

Национално законодателство по
отношение на осигуряването на достъпна
архитектурна среда

Регламент № 305 от 2011 г. за
определяне на хармонизирани условия за
предлагането на пазара на строителни
продукти и за отмяна на Директива
89/106/ЕИО на Съвета

Същественото изискване към строежите
за “безопасна експлоатация” става
**“достъпност и безопасна
експлоатация”**

изискването гласи следното:

Строежите трябва да са проектирани и изпълнени по такъв начин, че да не създават неприемливи рискове от инциденти или повреди при използване или експлоатация, като подхлъзване, падане, сблъсък, изгаряния, токов удар, нараняване вследствие на експлозия и кражби с взлом. По-специално при проектирането и изграждането на строежите трябва да се отчитат достъпността и използването им от хора с увреждания.

Конституция на Република България

- „Чл. 6. (1) Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права.
(2) Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.”

Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 – 2015 г.

По отношение на достъпната среда:

- да се създаде по-добра координация между местните и централни власти по изпълнението на мерките за създаването на достъпна среда.
- достъпен транспорт и транспортни услуги (жп гари, летища, градски транспорт, и др.);
- достъп до спортните обекти и съоръжения
- достъп до театрите и до държавните културни институти в областта на музикалното и танцово изкуство с национално значение.

Закон за защита от дискриминация

- Чл. 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)
Забранена е всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.
- Чл. 5. Тормозът на основа на признаците по чл. 4, ал. 1, сексуалният тормоз, подбуждането към дискриминация, преследването и расовата сегрегация, както и изграждането и поддържането на архитектурна среда, която затруднява достъпа на лица с увреждания до публични места, се смятат за дискриминация.

Закон за защита от дискриминация

Чл. 7. (1) Не представлява дискриминация:

2. различното третиране на лица на основата на характеристика, отнасяща се до признак по [чл. 4, ал. 1](#), когато тази характеристика поради естеството на определено занятие или дейност, или условията, при които то се осъществява, е съществено и определящо професионално изискване, целта е законна, а изискването не надхвърля необходимото за постигането ѝ;

14. (предишна т. 13 - ДВ, бр. 69 от 2008 г.) специалните мерки в полза на лица или групи лица в неравностойно положение на основата на признаците по [чл. 4, ал. 1](#) с цел изравняване на възможностите им, доколкото и докато тези мерки са необходими;

Закон за защита от дискриминация

- Чл. 8. Лицата, съзнателно подпомогнали извършването на актове на дискриминация, носят отговорност по този закон.

Закон за защита от дискриминация

Чл. 10. При осъществяване на правомощията си държавните органи и органите на местното самоуправление са длъжни да предприемат всички възможни и необходими мерки за постигане целите на този закон.

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г.) Органите на държавна власт, обществените органи и органите на местното самоуправление предприемат мерки по смисъла на чл. 7, ал. 1, т. 13 и 14, когато това е необходимо за постигане целите на този закон.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г.) Органите на държавна власт, обществените органи и органите на местното самоуправление предприемат приоритетно мерки по смисъла на чл. 7, ал. 1, т. 13 и 14 за изравняване възможностите на лица - жертви на множествена дискриминация.

Закон за защита от дискриминация

Чл. 40. (1) Комисията за защита от дискриминация, наричана по-нататък "комисията", е независим специализиран държавен орган за предотвратяване на дискриминация, защита от дискриминация и осигуряване равенство на възможностите.

(2) Комисията осъществява контрол по прилагането и спазването на този или други закони, уреждащи равенство в третирането.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 68 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) Комисията е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София и е първостепенен разпоредител с бюджетни кредити.

(4) (Нова - ДВ, бр. 68 от 2006 г.) Комисията има свои регионални представители, като условията и редът за определянето им се уреждат с правилника по чл. 46, ал. 1.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 68 от 2006 г.) Комисията представя на Народното събрание всяка година до 31 март отчет за дейността си, който включва и информация за дейността на всеки от постоянните ѝ специализирани състави.

Закон за защита от дискриминация

Чл. 50. Производство пред комисията се образува по:

1. жалба на засегнатите лица;
2. инициатива на комисията;
3. сигнали на физически и юридически лица, на държавни и общински органи.

Закон за защита от дискриминация

Чл. 65. С постановеното решение заседателният състав:

1. установява извършеното нарушение;
2. установява нарушителя и засегнатото лице;
3. определя вида и размера на санкцията;
4. прилага принудителни административни мерки;
5. установява, че не е извършено нарушение на закона и оставя жалбата без уважение

Закон за защита от дискриминация

Чл. 67. (1) Комисията осъществява контрол върху спазването на принудителните административни мерки.

(2) Лицето, на което е наложена санкция или принудителна административна мярка, е длъжно да предприеме мерки за изпълнение на задължителните предписания и да уведоми писмено за това комисията в определен в решението срок, който не може да бъде по-дълъг от един месец.

(3) В случаите на неизпълнение на задължителните предписания от длъжностни лица комисията изпраща доклад с предложения за предприемане на съответни действия на съответните държавни и общински органи.

(4) Комисията може да изпрати решението на други органи, които имат отношение към извършеното разследване, за сведение и/или за предприемане на съответни действия.

Закон за защита от дискриминация

Чл. 71. (1) Извън случаите по раздел I, всяко лице, чиито права по този или по други закони, уреждащи равенство в третирането, са нарушени, може да предяви иск пред районния съд, с който да поиска:

1. установяване на нарушението;
2. осъждане на ответника да преустанови нарушението и да възстанови положението преди нарушението, както и да се въздържа в бъдеще от по-нататъшни нарушения;
3. обезщетение за вреди.

Закон за интеграция на хората с увреждания

- Чл. 4. Интеграцията на хората с увреждания се осъществява чрез:
  - 1. медицинска и социална рехабилитация;
  - 2. образование и професионално обучение;
  - 3. трудова заетост;
  - **4. достъпна жизнена и архитектурна среда;**
  - 5. социални услуги;
  - 6. социално-икономическа защита;
  - 7. достъпна информация.

Закон за интеграция на хората с увреждания

Чл. 27. (1) От общия брой на работните места по чл. 315, ал. 1 от Кодекса на труда работодателят определя не по-малко от половината за хора с трайни увреждания.

(2) Работодателят е длъжен да уведоми териториалните поделения на Агенцията по заетостта за определените работни места по ал. 1 и да обяви свободните работни места от тях в 14-дневен срок от определянето им.

Закон за интеграция на хората с увреждания

Чл. 32. Държавните органи и органите на местното самоуправление организират устройството и изграждането на урбанизирани територии за населението, включително за хората с увреждания, при условия и по ред, определени в Закона за устройство на територията.

Чл. 33. **Министерството на регионалното развитие и благоустройството** създава условия за достъпна жизнена и архитектурна среда за хората с увреждания, като разработва нормативни актове, правила, норми и нормативи за:

1. урбанизираната територия и нейните елементи;
2. сградите, съоръженията и техните елементи;
3. елементите за адаптиране на съществуващи сгради за обществено ползване и прилежащата им околна среда.

Закон за интеграция на хората с увреждания

Чл. 36. Министерството на физическото възпитание и спорта и Министерството на образованието, младежта и науката в сътрудничество с общините, спортните федерации и спортните клубове създават условия за социална интеграция на хората с увреждания чрез:

1. приспособяване и предоставяне на спортните обекти и съоръжения за ползване от хора с увреждания;
2. популяризиране на спортни прояви на хора с увреждания чрез средствата за масово осведомяване;
3. подпомагане участието на спортистите с увреждания в тренировъчна и състезателна дейност;
4. подпомагане на извънучилищни детски и младежки дейности.

Чл. 37. Министерството на културата в сътрудничество с общините осигурява условия за интеграция на хората с увреждания чрез:

1. предоставяне на специализирана информация за използване на услуги, маршрути, архитектурно-транспортни и други облекчения в места за обществено ползване, предназначени за отдих и култура;

Закон за интеграция на хората с увреждания

Чл. 38. **Общините** в рамките на предоставената им компетентност осигуряват:

1. изграждането на достъпна архитектурна среда в детските градини и училищата;
2. достъпен обществен превоз на пътници чрез приспособяване на съществуващите масови транспортни средства и въвеждане в експлоатация на технически пригодени за използване от лица с увреждания транспортни средства;
3. достъп на хората с увреждания, придружени от кучета водачи, до местата за обществено ползване;
4. специални транспортни услуги за хората с увреждания;
5. необходимите материални условия и средства за осъществяване на социални контакти на хората с увреждания.

Закон за интеграция на хората с увреждания

Чл. 49. Финансирането на дейностите по този закон се извършва със средства от:

1. републиканския бюджет;
2. общинския бюджет;
3. национални и международни програми;
4. дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
5. други източници.

Закон за интеграция на хората с увреждания

Чл. 55. (1) Актовете, с които се установяват административните нарушения по този закон, се издават от длъжностни лица, определени от:

4. началника на Дирекцията за национален строителен контрол - за нарушения в областта на достъпната архитектурна среда;

(2) Наказателните постановления се издават от органите, овластени със закон и с акт на Министерския съвет.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(4) Петдесет на сто от събраните суми от наложените глоби по този закон се внасят в приход на Агенцията за хората с увреждания.

(5) Органите по ал. 1 предоставят ежегодно до 31 декември в Агенцията за хората с увреждания информация за направените проверки и наложените глоби.

•

Закон за интеграция на хората с увреждания

Преходни и заключителни разпоредби § 6. В срок до 31 декември 2006 г. до обществените сгради и съоръжения - държавна и общинска собственост, да се осигури свободен достъп за хората с увреждания, като се преодолеят съответните архитектурни, транспортни и комуникативни бариери.

Кодекс на труда

- ***Работни места за трудоустрояване***
- Чл. 315. (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 2 от 1996 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2009 г., в сила от 01.07.2009 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г.) Работодателят с повече от 50 работници и служители е длъжен да определя ежегодно работни места, подходящи за трудоустрояване от 4 до 10 процента от общия брой на работниците и служителите в зависимост от икономическата дейност.
- (2) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) При определянето на общия брой на работниците и служителите по ал. 1 не се вземат предвид морските лица, работещи в предприятието.
- (3) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2001 г., в сила от 31.03.2001 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2010 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 61 от 2011 г.) Частта от общия брой на работниците и служителите по ал. 1 по икономически дейности се определя от министъра на труда и социалната политика и от министъра на здравеопазването.
-

Закон за управление на етажната собственост

- Чл. 11, ал. 1, т. 10, буква „з“: Общото събрание на собствениците приема решения за създаване на условия за достъп в етажната собственост на хора с увреждания. Решенията се приемат с 67 %

Закон за устройство на територията

- Чл. 107. С общия устройствен план на град с неговото землище или на селищно образувание с национално значение се определят:

5. (нова - ДВ, бр. 65 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2007 г., в сила от 27.07.2007 г.)

изискванията за устройство на достъпна за цялото население среда, включително за хората с увреждания.

Закон за устройство на територията

Чл. 112 (4) С подробните устройствени планове се създават и условия за устройство на средата и техническата инфраструктура с цел достъпност и ползване от лица с увреждания, съобразно изискванията на наредбата по чл. 107, т. 5.

Закон за устройство на територията

Чл. 142. (4) Всички части на инвестиционните проекти, които са основание за издаване на разрешение за строеж, се оценяват за съответствието им със съществените изисквания към строежите.

(5) Оценката обхваща проверка за съответствие със:

1. предвижданията на подробния устройствен план;
2. правилата и нормативите за устройство на територията;
- 3. изискванията по чл. 169, ал. 1 и 2;**
4. взаимната съгласуваност между частите на проекта;
5. пълнотата и структурното съответствие на инженерните изчисления;
6. изискванията за устройство, безопасна експлоатация и технически надзор на съоръжения с повишена опасност, ако в обекта има такива;
7. специфичните изисквания към определени видове строежи съгласно нормативен акт, ако за обекта има такива.

(6) Оценката за съответствие се извършва:

1. с приемане от експертен съвет на одобряващата администрация;
2. като комплексен доклад, съставен от лицензирана фирма - консултант, несвързана с проектанта - за обекти от първа и втора категория задължително, а за обекти от пониска категория - по желание на възложителя;

Закон за устройство на територията

Чл. 168. (1) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г.) Лицето, упражняващо строителен надзор, носи отговорност за:

1. законосъобразно започване на строежа;
2. пълнота и правилно съставяне на актовете и протоколите по време на строителството;
- 3. изпълнение на строежите съобразно одобрените инвестиционни проекти и изискванията по чл. 169, ал. 1 и 2;**
4. спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд в строителството;
5. недопускане на увреждане на трети лица и имоти вследствие на строителството;
6. (изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г.) годността на строежа за въвеждане в експлоатация;
7. (нова - ДВ, бр. 65 от 2003 г.) **оценката за достъпност на строежа от лица с увреждания;**
8. (нова - ДВ, бр. 65 от 2003 г.) оценката за енергийна ефективност.

Закон за устройство на територията

- Чл. 169 (2) Строежите се проектират, изпълняват и поддържат в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания, определени с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството.
Ръководителите на централните изпълнителни органи и кметовете на общините ежегодно разработват програми с мерки за привеждане на урбанизираната територия и на съществуващи отделни сгради и съоръжения в нея в съответствие с изискванията за достъпна среда и предвиждат средства за тяхното реализиране.
- (6) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2007 г., в сила от 27.07.2007 г.)
Министерският съвет и общинските съвети ежегодно приемат програмите по ал. 2 и осъществяват контрол по изпълнението им.

Закон за устройство на територията

Чл. 176. (1) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г.) След завършване на строежа възложителят, проектантът, строителят и лицето, упражняващо строителен надзор, съставят констативен акт, с който удостоверяват, че строежът е изпълнен съобразно одобрените инвестиционни проекти, заверената ексекутивна документация, изискванията към строежите по чл. 169, ал. 1 и 2 и условията на сключения договор. Към този акт се прилагат и протоколите за успешно проведени единични изпитвания на машините и съоръженията. С този акт се извършва и предаването на строежа от строителя на възложителя.

Закон за устройство на територията

Чл. 176а. (Нов - ДВ, бр. 76 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) (1)
(Доп. - ДВ, бр. 79 от 2006 г.) След завършване на нов строеж, както и след реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на съществуващ строеж, се съставя технически паспорт на строежа. Не се съставят технически паспорти за строежите по глава трета, раздел VII и VIII.

(2) В техническия паспорт на строежа се определят сроковете за извършване на основните и текущите ремонти на строежа и се съдържат данни за всички издадени сертификати на строежа, изискващи се от други нормативни актове.

(3) В техническия паспорт на строежа се посочват всички извършени реконструкции, основни ремонти и преустройства, съответствието на характеристиките на строежа с изискванията на действащите нормативни актове и документи и необходимите мерки за тяхното подобряване.

Закон за устройство на територията

чл. 176б. (2) Техническият паспорт на съществуващ строеж се съставя след обследване на строежа за установяване на характеристиките му, свързани с изискванията на чл. 169, ал. 1 - 3, от лицата, извършили обследването.

Закон за устройство на територията

- **Чл. 184. (1) Съоръженията за достъпна среда на хората с увреждания в съществуващи сгради се изграждат или поставят въз основа на одобрен проект в съответствие с изискванията на наредбата по чл. 169, ал. 2 и издадено разрешение за строеж или разрешение за поставяне.**
- **(2) При необходимост съоръжения по ал. 1 могат да се изграждат или поставят и извън границите на урегулирания поземлен имот на съответната сграда върху част от имот - публична собственост на държавата или общините, ако това не пречатства установения му траен начин на ползване.**
- **(3) За изграждането или поставянето на съоръжения по ал. 1 в съсобствен имот или в общите части на сгради в режим на етажна собственост не се изисква съгласието на останалите съсобственици в имота, съответно на собствениците на самостоятелни обекти в етажната собственост.**
- **(4) За издаване на разрешенията по ал. 1 не се събират такси.**

Закон за устройство на територията

Чл. 220. (1) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г.)
Министърът на регионалното развитие и благоустройството упражнява контрол по спазването на разпоредбите на този закон и на нормативните актове по прилагането му при проектирането и строителството, в това число влагането на качествени строителни материали и изделия с оглед осигуряването на сигурността, безопасността, **достъпността и другите нормативни изисквания към строежите.**

Закон за устройство на територията

**Контролен орган на МРРБ – Дирекцията
за национален строителен контрол -
Чл. 221, 222, 225 от ЗУТ**

Други контролни органи по ЗУТ:

**Кмета на общината и общинските
администрации – чл. 222а, 223, 224 от
ЗУТ**

Закон за устройство на територията

Административнонаказателна отговорност

Чл. 232. (1) (Изм. - ДВ, бр. 106 от 2006 г., в сила от 28.01.2007 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2007 г., в сила от 27.07.2007 г.) Наказва се с глоба от 1000 до 5000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание, **ДЛЪЖНОСТНО ЛИЦЕ**, което:

2. съгласува, одобри или издаде строителни книжа в нарушение на този закон, на актовете по неговото прилагане и другите правила и нормативи по проектирането и строителството, както и на действащите устройствени планове;

Закон за устройство на територията

Административнонаказателна отговорност

Чл. 232. (4) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2007 г., в сила от 27.07.2007 г.) Наказва се с глоба от 3000 до 15 000 лв., ако по друг закон не е предвидено по-тежко наказание, лице, което:

2. като **проектант** изработва проекти, несъобразени с този закон, актовете по неговото прилагане и другите правила и нормативи по проектирането и строителството или не упражнява авторски надзор, съобразно сключения договор.

Закон за устройство на територията

Административнонаказателна отговорност

Чл. 236. При системни нарушения по чл. 232, ал. 1, извършени от главен архитект на община (район), констатирани от Дирекцията за национален строителен контрол, министърът на регионалното развитие и благоустройството може да лиши нарушителя от правото да заема длъжността главен архитект на община (район) за срок до 2 години.

Закон за устройство на територията

Административнонаказателна отговорност

Чл. 237. (1) Началникът на Дирекцията за национален строителен контрол или упълномощено от него длъжностно лице налага имуществена санкция на юридическо лице или едноличен търговец, както следва:

б. (предишна т. 4, изм. - ДВ, бр. 65 от 2003 г., предишна т. 5, изм. - ДВ, бр. 103 от 2005 г.) на лице, извършило оценка за съответствие на инвестиционен проект в нарушение на изискванията на чл. 142, ал. 5 и/или при упражняване на строителен надзор допуснало изпълнение на незаконен строеж по смисъла на чл. 225, ал. 2 - в размер от 30 000 до 150 000 лв.;

Закон за устройство на територията

Административнонаказателна отговорност

Чл. 239. (1) Наказателните постановления се издават:

1. от **министъра на регионалното развитие и благоустройството** или упълномощени от него длъжностни лица - за нарушения на разпоредбите по устройство на територията;
2. (доп. - ДВ, бр. 103 от 2005 г.) от **началника на Дирекцията за национален строителен контрол** или упълномощени от него **длъжностни лица** - за нарушения на разпоредбите по устройство на територията (проектиране, строителство, недопускане и отстраняване на незаконно строителство и качество на строителните материали и други);
6. (нова - ДВ, бр. 103 от 2005 г., доп. - ДВ, бр. 61 от 2007 г., в сила от 27.07.2007 г.) от **кмета на общината** - в случаите по чл. 232, ал. 5, т. 1, 2, 3, 4 и 6 и ал. 6 и по чл. 233 - когато актовете за установяване на нарушенията са съставени от служителите по чл. 238, ал. 2, т. 1, както и в случаите по чл. 237, ал. 2.

Закон за автомобилните превози

Чл. 21. (1) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията определя с наредба задължителните изисквания към автогарите, условията и реда за работа в тях.

(2) С наредбата по ал. 1 се определят и:

1. категориите на автогарите;
2. условията и редът за категоризация на автогарите, които отговарят на изискванията по ал. 1

Чл. 102 (2) Собственик на автогара или автоспирка, който не е осигурил или не поддържа в изправност определения с наредбата по чл. 21 минимум оборудване в автогарите и автоспирките или откаже да предостави на превозвача правото на продажба на билети на притежаваната от него автогара или автоспирка, се наказва с глоба или с имуществена санкция 1000 лв.

Техническа спецификация за оперативна съвместимост “Лица с намалена подвижност”

– отчита конкретните критерии по отношение на
техническата и експлоатационната съвместимост
между железопътните инфраструктури и подвижния
състав

Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите

Чл. 5. (1) Част А "Основни характеристики на строежа" съдържа следните раздели:

3. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2008 г., доп. - ДВ, бр. 22 от 2010 г., в сила от 20.04.2010 г.) раздел III "Основни технически характеристики", който включва следните реквизити: технически показатели и параметри, чрез които са изпълнени съществените изисквания по чл. 169, ал. 1 и 2 ЗУТ към конкретната сграда или строително съоръжение, изразени чрез еталонни нормативни стойности (от действащите нормативни актове към датата на въвеждане в експлоатация), и/или описание относно: .... **елементи на осигурената достъпна среда** и др.;

Наредба № 2 от 2003 г. за въвеждане в експлоатация на строежите в Република България и минималните гаранционни срокове за изпълнени строителни и монтажни работи, съоръжения и строителни обекти

§ 3. (1) Окончателният доклад трябва да бъде съставен, подписан и подпечатан от лицето, упражняващо строителен надзор, и подписан от технически правоспособните физически лица, определени за надзор на строежа по съответните проектни части. Докладът съдържа задължително оценка за изпълнението на следните условия:

4. изпълнение на строежа съобразно изискванията по чл. 169, ал. 1 и 2 ЗУТ;

7. достъпност на строежа, вкл. и за лица с увреждания;

Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти

Чл. 28. (1) Част архитектурна представя решения за:

- 1. функционално-пространствената композиция на обекта (сградата);
- 2. архитектурно-художествения образ на обекта (сградата);
- 3. вписването на обекта в околната архитектурна и ландшафтна среда;
- **4. създаването на устойчива, здравословна, безопасна, хигиенична и достъпна за всички архитектурна среда.**

Чл. 30. (1) Обяснителната записка към архитектурната част пояснява функционално-пространственото и архитектурно-художественото решение на обекта, описва данните за постигнатите с проекта технико-икономически показатели - площи, обеми, брой стаи, брой места и др., **както и съответствието на проектните решения и строителните продукти с изискванията на чл. 169 ЗУТ.**

Наредба № 7 от 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони

Чл. 107. (1) В жилищните сгради с 5 и повече етажа и за сгради, в които се проектират жилища за хора с увреждания, асансьорите са задължителни.

Чл. 118. (1) Строителните елементи, конструкции и инсталации на жилищните сгради трябва да отговарят на изискванията на чл. 169 ЗУТ за създаването на безопасна, устойчива, здравословна и достъпна среда.

Наредба № 2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии

- Чл. 74. (1) При преминаване на пешеходни и велосипедни пътеки през островите (приложение № 21) чупките на контурите им се окръгляват, а бордюрите в местата на пешеходните пътеки се снижават до нивото на пътното платно. Този начин на оформяне се прилага и за бордюрите на пешеходните пътеки за осигуряване на достъпа до тях на хора с увреждания съгласно Наредба № 6 от 2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии (ДВ, бр. 109 от 2003 г.), наричана за краткост "Наредба № 6 от 2003 г.", за детски колички (приложение № 22), както и при оформяне на бордюрите при входове, осигуряващи транспортен достъп до индивидуални и други имоти и обекти.
-

Наредба № 2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии

Чл. 38. (2) Второстепенната улична мрежа на отделните структурни зони и територии се проектира едновременно и взаимнообвързано с начина на застрояване, като освен транспортното обслужване и захранване се решават паркирането и гарирането, пешеходното и велосипедното движение и достъпността на средата.

Наредба № 2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии

Чл. 116. (7) На изходите на пешеходните подлези се проектират рампи в съответствие с изискванията на Наредба № 6 от 2003 г. Когато това изискване не може да бъде спазено, се предвиждат асансьори или наклонени пътеки.

Наредба № 1 от 2009 г. за условията и реда за безопасността на площадките за игра

Чл. 1. 2) Площадките за игра се устройват така, че да осигуряват безопасност и достъпност при игра за всички ползватели, включително и за ползвателите с увреждания, като се предприемат подходящи мерки срещу възможни рискове, застрашаващи живота и здравето на ползвателите и на техните придружители.

Наредба № 1 от 2009 г. за условията и реда за безопасността на площадките за игра

Чл. 5. (1) На всяка открита площадка за игра се осигурява възможност най-малко 50 на сто от заниманията да са достъпни и за ползватели с увреждания. В закритите площадки за игра броят на достъпните занимания може да е по-малък в зависимост от техническата възможност за устройването им.

(2) Достъпните занимания и/или съоръжения за игра се предвиждат така, че да е осигурен достъпен маршрут за ползвателите, придвижващи се с инвалидни колички и с други помощни средства, и за техните придружители, и съответните занимания и/или съоръжения за игра да не се групират, а да се разполагат равномерно на територията на площадката.

(3) Допуска се изискванията по ал. 1 и 2 да не се прилагат за площадки за игра, разположени на открито на територии, които са част от плажните ивици, когато не е осигурен достъпен маршрут до площадката за ползватели с увреждания.

Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на асансьорите и техните предпазни устройства (ПМС № 242 от 2001 г.)

Чл. 12. (2) При пътническите асансьори кабината трябва да се проектира и изработи така, че нейните конструктивни параметри да не затрудняват достъпа и използването на асансьорите от инвалиди или конструкцията на кабината да дава възможност за преустройство, което да улесни ползването на асансьорите от инвалиди.

Чл. 18. Управлението на асансьорите трябва да отговаря на следните изисквания:

1. асансьорите, предназначени за използване от инвалиди без придружител, трябва да са снабдени със специално конструирани и разположени апарати за управление;

Наредба за категоризиране на средствата за подслон, месата за настаняване и заведенията за хранене и развлечения (ПМС № 357 от 2004 г.)

Съгласно наредбата новопостроените и реконструиранияте обекти следва да бъдат съобразени с разпоредбите на Наредба № 6 от 2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии (ДВ, бр. 109 от 2003 г.)

Наредба № 7 от 1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работно оборудване (МТСП и МЗ)

Чл. 245. За работещите с увреждания се осигуряват подходящо изградени работни места. Това се отнася и за използваните от тях врати, проходи, стълбища, бани, умивални, тоалетни и други съоръжения.

Наредба № 2 от 2001 г. за сигнализация на пътищата с пътна маркировка

Чл. 40. (1) Символите с международно значение съгласно приложение № 22 се използват за пояснение и допълнение на други видове пътна маркировка. Пътната маркировка "Начупена линия" М14 може да се използва съвместно със:

3. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2009 г., в сила от 14.07.2009 г.)
международния символ за достъпност - за обозначаване на паркоместа за автомобили на хора с увреждания.

(2) (Нова - ДВ, бр. 18 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 54 от 2009 г., в сила от 14.07.2009 г.) Международният символ за достъпност може да се използва самостоятелно за обозначаване на достъпните елементи на достъпната среда в урбанизираните територии съгласно Наредба № 6 от 2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии (ДВ, бр. 109 от 2003 г.).

Наредба № 17 от 2001 г. за регулиране на движението по пътищата със светлинни сигнали

Чл. 30. За улесняване на незрящите пешеходци сигналът със зелена светлина може да се съпровожда от звуков сигнал.

Чл. 32. (3) (Нова – ДВ, бр. 18 от 2004 г.) В случаите на кръстовища, намиращи се на достъпен маршрут съгласно Наредба № 6 от 2003 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии (ДВ, бр. 109 от 2003 г.), се допуска да се поставя светофарна уредба независимо дали са изпълнени условията по ал. 1 и 2.

Наредба № 18 от 2001 г. за сигнализация на пътищата с пътни знаци

Чл. 68. (2) Забраните, въведени с пътни знаци В2, В3, В14 и В27, не се отнасят за пътните превозни средства на лица, които притежават документ за инвалидност.”

В2 Забранено е влизането на пътни превозни средства в двете посоки;

В3 Забранено е влизането на моторни превозни средства, с изключение на мотоциклети без кош и мотопеди;

В14 Забранено е влизането на изобразените пътни превозни средства;

В27 Забранени са престоят и паркирането.

Чл. 120. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2009 г., в сила от 14.07.2009 г.) Пътен знак Д21 "Международен символ за достъпност" се използва за сигнализиране на място, предназначено за паркиране само на пътни превозни средства, обозначени с опознавателен знак "Международен символ за достъпност". Пътният знак се поставя самостоятелно или в съчетание с пътни знаци В28 или Д19.

В28 Забранено е паркирането;

Д19 Паркинг.

НАРЕДБА № 33 ОТ 3 НОЕМВРИ 1999 Г. ЗА ОБЩЕСТВЕН ПРЕВОЗ НА ПЪТНИЦИ И ТОВАРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 54 (2) (В сила от 01.01.2001 г., изм. - ДВ, бр. 13 от 2011 г.) Всяка автогара трябва да разполага със:

10. (В сила от 12.05.2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 52 от 2012 г.) външен телефонен автомат, достъпен и за лица с намалена подвижност;
  11. (В сила от 12.02.2012 г., изм. - ДВ, бр. 52 от 2012 г.) подемна платформа или рампа за придвижване на инвалидна количка, изпълнени съгласно изискванията за достъпност, определени съгласно чл. 16 и 17 от Наредба № 4 от 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания (ДВ, бр. 54 от 2009 г.); рампата и подемната платформа следва да осигуряват достъпа до автобусите;
  12. (В сила от 12.02.2012 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 52 от 2012 г.) достъпни за лица с намалена подвижност, изпълнени съгласно изискванията за достъпност, определени в Наредба № 4 от 2009 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания:
    - а) маршрут от улицата до автогарата и в автогарата до автобуса;
    - б) зала за пътници;
    - в) гише за билети;
    - г) санитарен възел.
- (3)** Собствениците на автогари осигуряват и поддържат в изправност оборудването по ал. 2

Наредба № 4 от 2009 г. за
проектиране, изпълнение и
поддържане на строежите в
съответствие с изискванията за
достъпна среда за населението,
включително за хората с
увреждания
(Наредба № 4 от 2009 г.)
ДВ, бр. 51 от 2009 г.

Чл. 2 (2) Проектната документация (проектните решения) за достъпната среда в урбанизираните територии, сградите и съоръженията се представя в част архитектурна на инвестиционния проект при спазване изискванията на Наредба № 4 от 2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти (ДВ, бр. 51 от 2001 г.).

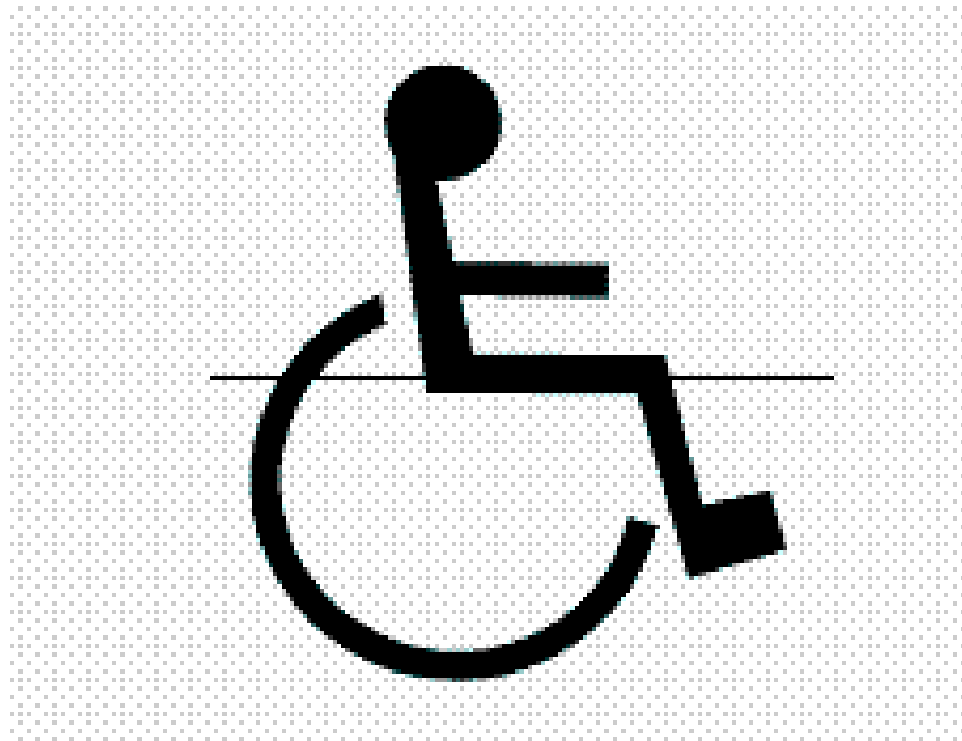
(3) В обяснителната записка към инвестиционните проекти на елементите на урбанизираната територия и на сградите и съоръженията се включва раздел "Решения за достъпност", разработен от проектант със съответната правоспособност и при отчитане на специфичните ергономични нужди на хората с намалена подвижност.

Чл. 2 (4) Докладът за резултатите от обследването, което се извършва по реда на наредбата по чл. 176а, ал. 6 ЗУТ, съдържа оценка (одит) за достъпност за съответствие с изискванията по тази наредба и технически мерки за удовлетворяването им.

(5) Устройствените планове на урбанизираните територии се придружават от схеми и обяснителна записка за достъпност, изготвени въз основа на решение на съответния експертен съвет по устройство на територията и по предписание на компетентния орган за изработването на плана.

Чл. 4. (1) Елементите на достъпната среда в урбанизираната територия са, както следва:

1. пешеходни пространства;
2. кръстовища и пешеходни пътеки;
3. елементи за преодоляване на различни нива;
4. достъпни места за паркиране;
5. спирки на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници;
6. елементи на обзавеждането на достъпната среда.

Символ за достъпност

Чл. 35. (1) Достъпна архитектурна среда се осигурява във всички сгради и съоръжения най-малко чрез:

1. входни и комуникационни пространства;
2. помещения и пространства за общо ползване;
3. санитарно-хигиенни и спомагателни помещения.

(2) При проектирането на нови многофамилни жилищни сгради с повече от 30 жилища най-малко едно жилище се предвижда за хора с увреждания и се разполага на първия надземен етаж в сградата. Проектирането на жилища за хора с увреждания се предвижда със заданието за проектиране.

(3) В производствени сгради с технология на производство, която позволява да се предвиждат работни места за хора с увреждания, се осигурява достъпна среда до съответните работни места и до помещенията и пространствата за общо ползване.

§ 5. Обследването за достъпност на съществуващи строежи (елементи на урбанизираната територия, сгради и съоръжения) се извършва като част от общото обследване на строежите и в съответствие със сроковете за съставяне на техническите паспорти на строежите, определени с § 2 от Наредба № 5 от 2006 г. за техническите паспорти на строежите (ДВ, бр. 7 от 2007 г.).